

УДК 37.091.214:796-056.2(045)

О. М. Школа, Д. В. Аксьонов, В. В. Аксьонов, Д. В. Сичов

**РОЗРОБКА НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДЛЯ УЧНІВ ТА СТУДЕНТІВ, ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я
ВІДНЕСЕНИХ ДО СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП**

В офіційних документах, що регламентують діяльність загальноосвітніх навчальних закладів [10; 11; 12; 13] та багатьох публікаціях науковців і педагогів-практиків як вітчизняних [6; 8; 9], так і зарубіжних [14; 15] неодноразово піднімалось питання про підвищення рівня здоров'я учнів. Статистичні показники свідчать про тенденцію постійного погіршення стану здоров'я учнів, рівня їх фізичного розвитку та фізичної підготовленості. Так, за даними інституту гігієни і медичної екології імені Марзеєва АМН України, за останні 10 років захворюваність серед дітей шкільного віку зросла на 26,8%. В перших класах налічується до 30% дітей, які мають хронічні захворювання, в 5-х класах таких дітей – 50%, в 9-х і 10-х – до 64%.

Доктор медичних наук Г. Апанасенко [1] зауважує, що навіть обстеження у вузьких спеціалістів, функціональна діагностика, забираючи багато часу, не дають об'єктивних результатів про здоров'я, а лише про хворобу. І далі він продовжує: «більшість українських дітей має хронічні хвороби або функціональні розлади». Такі діти не можуть займатися на уроках фізичної культури разом із здоровим учнями. До такого висновку науковці прийшли ще в 70-х роках минулого століття. Тому, в загальноосвітніх школах та закладах вищої освіти з того періоду передбачені додаткові заняття фізичними вправами з молоддю, яка за станом здоров'я віднесена до спеціальної медичної групи. Додатковими вони є до основних занять фізичної культури. Це пов'язано з тим, що діти цієї медичної групи повинні відвідувати заняття фізичної культури і виконувати доступні для них фізичні вправи. Може виникнути питання про те, що послаблені діти займаються більше ніж здорові (і на уроках, і в спеціальній медичній групі). У зв'язку з цим Е. Булич [2] констатує, що організм учнів та студентів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи, потребує рухової активності не менше, а частіше за все більше, ніж організм здорових.

Є різні статистичні дані кількості таких дітей в навчальних закладах і вони коливаються. за дослідженнями різних авторів, від 3% до 15%. Аналіз багатьох публікацій та аналітичних довідок різних рівнів [3; 5; 8] свідчить, що організація роботи з такою молоддю в навчальних закладах здійснюється у кращому випадку на задовільному рівні. До основних недоліків організації та здійснення роботи з хворими дітьми фахівці відносять: не розробленість теоретичного обґрунтування концептуальних основ організації роботи спеціальних медичних груп;

відсутність науково обґрунтованих навчальних програм; низький рівень професійної підготовки вчителів з питань організації та проведення навчальних занять з учнями та студентами спеціальної медичної групи; недостатнє матеріально-технічне забезпечення навчальних занять; спорадичність участі медичних працівників в організації занять та моніторингу за їх якістю

Для створення науково обґрунтованих концептуальних основ організації навчальних занять з молоддю спеціальної медичної групи необхідно враховувати провідні протиріччя, які вважаються певною рушійною силою у вирішенні цієї проблеми. До таких протиріччя ми відносимо: 1) протиріччя між завданнями гуманізації освіти, яка потребує звернення до особистості учня чи студента з урахуванням його фізичних і психічних можливостей, індивідуальних потреб і нахилів та реальною практикою навчання, не орієнтованою на цілісне формування особистості; 2) протиріччя між цілями і завданнями, які декларуються навчальною програмою для спеціальної медичної групи і новими підходами до їх визначення та формулювання з урахуванням роботи з хворими дітьми (більшість цілей та завдань носить розмитий надто узагальнений характер); 3) протиріччя між змістом навчального матеріалу, який пропонується в діючих програмах і особливостями реакції основних функціональних систем організму учнів або студентів з різними діагнозами захворювання на його засвоєння; 4) протиріччя між традиційними методами та організаційними формами проведення навчальних занять і вимогами диференційованого та індивідуального підходів з урахуванням віку, статі та особливостей захворювання учнів чи студентів; 5) протиріччя між існуючою системою оцінювання навчальних досягнень молоді та їх рівнем фізичних та психічних можливостей з різним діагнозом та досвідом рухової діяльності; 6) протиріччя між необхідністю здійснювати постійний контроль за станом здоров'я учнів та студентів під час навчальних занять і матеріально-технічними можливостями проведення такого контролю в умовах сучасних навчальних закладів.

Мета дослідження – вивчити на теоретичному рівні стан проблеми організації та проведення навчальних занять з фізичної культури з молоддю, що навчається в навчальних закладах, яка за станом здоров'я віднесена до спеціальної медичної групи та розробити концептуальні основи організації цієї роботи.

Відповідно до мети конкретизовані такі провідні завдання:

1. Обґрунтувати функції, цілі та завдання фізкультурної освіти учнів чи студентів спеціальних медичних груп різних ступенів навчання.

2. Дослідити основні теоретико-методологічні підходи до проектування змісту навчального матеріалу для занять з учнями чи студентами спеціальної медичної групи.

3. Визначити основні шляхи та складові оцінювання навчальних досягнень учнів чи студентів спеціальної медичної групи.

Якість організації будь-якої діяльності залежить від науково обгрунтованого визначення її цілей. В навчальній програмі для спеціальних медичних груп загальноосвітніх навчальних закладів [9] до основних цілей віднесено: домогтися індивідуально-стійкого поліпшення самопочуття; спланувати і реалізувати шляхи виходу з хвороби тимчасового або тривалого характеру; використати та поліпшити потенційні можливості учнів для повноцінного входження в доросле життя. Такі ж цілі використовуються і при навчанні студентів.

Формулювання наведених цілей носить надто узагальнений, розпливчастий і не інструментальний характер. На наш погляд, необхідно здійснити їх декомпозицію. Здійснити це можливо з урахуванням ступеня навчання учнів чи студентів, особливостей діагнозу та статі.

Урахування ступеня навчання передбачає визначення основних цілей навчальних занять в початковій, основній і старшій школах, а також при навчанні у вузі. Аналіз наукових досліджень [3; 4] свідчить що здійснити це можливо тільки при визначенні провідних функцій кожного ступеня навчання як у загальнодидактичному аспекті, так і в аспекті використання засобів фізичного виховання. З урахуванням провідних функцій фізичної культури учнів чи студентів [4] до основних функцій організації та проведення навчальних занять з ними ми відносимо: для першого ступеня навчання – діагностично-прогностичну, яка передбачає визначення особливостей реакції основних функціональних систем організму учнів на доступні фізичні вправи різної спрямованості (швидкісні, силові, координаційні тощо) та фізичне навантаження (темп, ритм, кількість повторів тощо); формування «школи» рухів за допомогою використання фізичних вправ з інваріантною та варіативною частин навчальної програми (гімнастика, танцювальні вправи, рухливі ігри, елементи легкої атлетики, спортивних ігор тощо) та необхідних теоретичних знань про практичне використання засобів фізичного виховання для зміцнення стану здоров'я; рекреаційну, що спрямована на корекцію визначених порушень в стані здоров'я учнів чи студентів з використанням спеціальних вправ лікувальної фізичної культури та формування в учнів умінь відновлюватися за допомогою вправ на розслаблення і різноманітних способів дихання тощо.

Для другого ступеня навчання визначені такі функції: формування фундаменту фізичного, психічного та біологічного здоров'я на основі опанування різноманітних фізичних вправ та рухових дій з використанням змісту навчальної програми (гімнастика, аеробіка, елементи спортивних ігор, плавання тощо) і доступного спортивного устаткування (обладнання та інвентар, тренажери тощо); оцінно-рефлексивна, яка передбачає формування в учнів чи студентів умінь усвідомлено і цілеспрямовано використовувати засоби фізичного виховання та здійснювати контроль за опануванням навчального матеріалу, визначати недоліки в цьому процесі та організовувати власну

самостійну діяльність по їх усуненню, реагувати на зміни діяльності основних функціональних систем під час різного навантаження тощо.

На підставі реалізації зазначених функцій в першому і другому ступенях основними функціями третього ступеня навчання слід вважати: проектувально-прогностичну, яка передбачає створення учнями власних програм фізичного розвитку та удосконалення під час використання комплексу засобів фізичного виховання; операційно-контрольну, реалізація якої спрямована на організацію самостійних занять та контролю під час їх проведення за динамікою змін стану особистого здоров'я.

Визначення провідних функцій кожного ступеня навчання дозволяє конкретизувати основні цілі та відповідні завдання для учнів 1-4, 5-9, 10-11 класів, а також студентів закладів вищої освіти. Визначення та конкретизація виховних і розвивальних завдань для навчальних занять учнів та студентів спеціальної медичної групи потребують окремого дослідження.

Початкова школа (1-4 класи):

1. Вивчення реакції організму учнів на доступні фізичні навантаження за допомогою вимірювання ЧСС (частоти серцевих скорочень) та кров'яного тиску.

2. Вивчення з учнями основних способів рухової діяльності: школа культури рухів з елементами гімнастики; школа пересувань; школа м'яча; школа стрибків; школа активного відпочинку; школа розвитку фізичних якостей; школа постави).

3. Формування теоретичних знань про значення фізичної культури в оздоровленні організму а також у сфері особистої гігієни, загартування та здорового способу життя, впливу фізичних вправ, що вивчаються, на основні функціональні системи організму.

4. Розвиток основних рухових здібностей згідно з сенситивними періодами молодшого шкільного віку.

5. Озброєння учнів уміннями «слухати» власний організм під час виконання різноманітних вправ та своєчасно корегувати напруження, темп і ритм виконання, здійснювати самоконтроль.

6. Постійно здійснювати оперативний і поточний контроль за розвитком основних рухових здібностей та реакцією організму учнів на різноманітні фізичні навантаження.

7. Використовувати під час занять комплексну систему оцінювання навчальних досягнень учнів.

Основна школа (5-9 класи):

1. Формування загальних уявлень про фізичну культуру та її складові, їх роль та значення в збереженні та зміцненні здоров'я і фізичного розвитку.

2. Озброєння учнів практичними уміннями та навичками з інваріантної та варіативної частин програми з метою розширення їх

рухового досвіду і ознайомлення з їх впливом на діяльність основних функціональних систем організму.

3. Розвиток основних рухових здібностей згідно з сенситивними періодами середнього шкільного віку.

4. Озброєння учнів засобами контролю та самоконтролю за якістю виконання фізичних вправ, комплексів та комбінацій з інваріантною та варіативною частин навчальної програми.

5. Підвищення рівня теоретичних і методичних знань в оцінюванні реакції організму на різні фізичні вправи (комбінації, комплекси тощо) та на навантаження, які застосовуються в навчальному занятті (окремо для учнів з різним діагнозом захворювання).

6. Формування практичних умінь та навичок для самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку.

Старша школа (10-11 класи) та студенти:

1. Озброєння учнів та студентів умінь проектувати власну програму фізичного розвитку та вдосконалення на основі отриманих теоретичних знань, рухового досвіду попередньої навчальної діяльності та змін фізичного здоров'я, які відбулися у попередніх класах.

2. Формування рухових умінь та навичок передбачених навчальною програмою для учнів 10-11 класів та студентів спеціальної медичної групи.

3. Поглиблення теоретичних знань щодо визначення ефективних засобів протистояння основним видам захворювання, що констатувалися діагнозом медичних працівників.

4. Озброєння теоретичними знаннями та методичними умінь проведення тестів по визначенню діяльності основних функціональних систем організму.

Наведені основні завдання навчання в практичній діяльності учителя певним чином конкретизуються для окремого класу і уроку. Здійснюється це з урахуванням особливостей контингенту, розмаїття захворювань учнів та студентів, матеріально-технічного забезпечення, специфіки навчального матеріалу тощо. Організація навчання учнів та студентів спеціальної медичної групи передбачає урахування як загальнодидактичних, так і специфічних принципів. До таких ми відносимо: принцип систематичного відстеження стану самопочуття учнів та реакції функціональних систем організму на фізичні навантаження; принцип чергування доступного навантаження та різних форм відпочинку; принцип поступового нарощування педагогічних впливів інтелектуального і практичного характеру; принцип циклічної побудови системи занять принцип комплексності використання засобів навчання, принцип диференціації та індивідуалізації педагогічного впливу та ін.

Головними принципами, що лежать в основі занять фізичними вправами, та використання засобів загартовування учнів або студентів, які за станом здоров'я відносяться до спеціальної медичної групи, слід вважати наступні. Перший принцип полягає в оздоровчій, лікувально-

профілактичній спрямованості використання засобів фізичного виховання в залежності від нозологій. Будь-які заняття фізичними вправами та спортом відбуваються у відповідності з програмною настановою фізкультурного руху держави мають оздоровчу спрямованість. Для студентів та учнів спеціальної медичної групи цей принцип є головуючим. Відбираючи засоби фізичного виховання, він проходить крізь всі етапи методики та організації занять. Важливість цього принципу пояснюється набагато більшим об'ємом оздоровчих завдань при роботі з учнями чи студентами спеціальної медичної групи. Другий принцип фізичного виховання полягає в диференційованому підході до використання засобів фізичної культури в залежності від характеру та наявності структурних та функціональних порушень в організмі, викликаних патологічним процесом. Під час будь-яких занять фізичними вправами навантаження, які використовуються, диференціюють в залежності від віку, статі та фізичної підготовленості. В заняттях спеціальної медичної групи окрім цього, фактором, який визначає кількісні та якісні особливості фізичних навантажень та можливості загартовування, стає захворювання, яке характеризує своєрідність організму. Ці особливості потребують для кожного студента окремих засобів та методів фізичного виховання. Третій принцип, який повинен дотримуватись в процесі фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи, полягає в професійно-прикладній спрямованості занять.

Якість організації занять спеціальної медичної групи залежить також від добору оптимального змісту навчального матеріалу з урахуванням вимог програми, матеріально-технічного забезпечення, особливостей діагнозу захворювання, статі учнів та студентів тощо. Як вже відзначалося, автори сучасних програм [9; 15] включили такі ж розділи (модулі), як і в програмі для практично здорових дітей. На нашу думку, зміст навчального матеріалу для дітей спеціальних медичних груп необхідно розширити. Безумовно основною складовою кожного навчального заняття повинні стати елементи гімнастики. До них відносяться загальнорозвивальні вправи з різноманітними предметами і без них, на спеціальному обладнанні (стілки, лави, перекладини тощо), спеціальні вправи для учнів та студентів з різними захворюваннями і рівнем фізичної підготовленості, вправи корегувального характеру і спрямовані на профілактику порушення постави та плоскостопості. Великий блок вправ повинен бути пов'язаний з фізичними вправами локомоторного характеру (різновиди ходьби і бігу, ходьба на лижах, плавання тощо). З успіхом на заняттях застосовуються вправи з хореографії, аеробіки, ритмічної гімнастики, танців. В окремих випадках можна використовувати елементи шейпінгу і стретчінгу. Важливою складовою кожного заняття є рухливі і спортивні ігри різної спрямованості і обов'язково рекомендується включати вправи, які формують уміння правильно дихати.

Певного перегляду потребує проблема використання методів навчання. Це торкається їх класифікації і функціонального наповнення. На наш погляд, необхідно звернути увагу фахівців на використання тих методів, які вже теоретично обґрунтовані в загальній дидактиці. До таких відноситься класифікація методів за І. Лернером (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемні, частково-пошукові, дослідницькі), або за Ю. Бабанським (організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, стимулювання та мотивації, контролю і самоконтролю). Слід також використовувати і специфічні методи проведення занять з лікувальної фізичної культури. На основі використання диференційованого та індивідуального підходів необхідно широко застосовувати, групові, дрібногрупові та парні форми організації навчальної діяльності учнів та студентів. Достатньо ефективним є використання різновидів такої форми як колове тренування з обґрунтованим використанням обладнання і специфічного змісту навчального матеріалу для кожної групи учнів чи студентів.

Значною проблемою діяльності спеціальних медичних груп в навчальних закладах є оцінювання навчальних досягнень учнів чи студентів. Чітких критеріїв не розроблено, але орієнтуючись на загальнопедагогічні підходи необхідно оцінювати діяльність дітей та молоді по трьох складових: теоретичні знання, техніка виконання доступних вправ і комбінацій вправ, позитивний приріст в діяльності основних функціональних систем організму. Останній показник необхідно визначати за допомогою доступних функціональних тестів.

Проводячи заняття з фізичного виховання зі студентами спеціальної медичної групи, які раніше перенесли хворобу, викладач повинен не тільки забезпечити найшвидше відновлення ушкоджених органів та систем, але допомогти учню чи студенту в процесі занять фізичними вправами набути необхідні для певного засвоєння професії рухові навички. За допомогою методів фізичного тренування відшліфувати їх, підготувати центральну нервову систему та інші функціональні системи організму до того, щоб вони змогли забезпечити високу працездатність майбутнього фахівця.

Якщо врахувати, що в студентів після захворювання часто існують значні порушення в організмі, які ускладнюють пристосування до умов фізичних напружень, тостає очевидною складність здійснення цього принципу. Тому на основі даних принципів в залежності від виду захворювання необхідно виконувати фізичні вправи із дотриманням деяких методичних положень:

- серцево-судинні – дихання у співвідношенні 1:3, 1:2 (відповідно вдих і видих);
- органи дихання – співвідношення 3:1, 2:1;
- порушення обміну речовин – темп виконання вправ помірний, навантаження на великі м'язові групи, з обтяженнями;

- внутрішніх органів (шлунок, печінка, нирки) – обмеженість стрибків, підскоків. Основні в. п. – лежачи на спині, сидячи;

- зниження зору – вилучити вправи, пов'язані із струсом тіла.

Проведене теоретичне дослідження програмно-методичного забезпечення та стану організації навчальних занять з учнями та студентами спеціальної медичної групи дозволяє зробити такі основні **висновки:**

1) тільки на основі виявлених протиріч в організації роботи спеціальних медичних груп і теоретичного обґрунтування функцій освітнього процесу з учнями та студентами різних ступенів навчання можна конкретизувати основні і похідні від них завдання навчання учнів;

2) зміст навчального матеріалу для спеціальних медичних груп необхідно добирати з урахуванням віднесення учнів та студентів до груп А і Б, віку, статі, конкретного діагнозу захворювання, рівня фізичної підготовленості та реакції основних функціональних систем організму на різні навантаження;

3) методи і форми організації навчальної діяльності учасників обирати з урахуванням загальнопедагогічних підходів;

4) оцінювання навчальної діяльності учнів та студентів здійснювати по трьох показниках: рівень теоретичних знань, техніка виконання, позитивні зрушення в кількісних показниках про діяльність основних функціональних систем.

У перспективах подальших досліджень передбачається розробити зміст навчального матеріалу для кожного ступеня навчання учасників та систему оцінювання їх навчальних досягнень.

Список використаної літератури

1. Апанасенко Г. Л. Визначення рівня здоров'я дитини допоможе підібрати оптимальне фізичне навантаження / Г. Л. Апанасенко // Освіта України. – 2013. – № 3 від 21.01.2013 р. **2. Булич Е. Г.** Физическое воспитание в специальной медицинской группе / Е. Г. Булич. – М.: Высш. шк., 1986. – 255 с. **3. Васьков Ю. В.** Концептуальні підходи до організації занять з учнями спеціальної медичної групи в загальноосвітніх навчальних закладах / Ю. В. Васьков // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 5(31). – С. 29–31. **4. Васьков Ю. В.** Концепція (проект) реформування фізкультурної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах / Ю. В. Васьков // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Наукова монографія за ред. проф. Єрмакова С. С.. – Харків: ХДАДМ, 2009. – № 2. – С. 40–47. **5. Гордеев Ю. А.** Организация и проведение занятий по физической культуре с учащимися 1-11 классов специальной медицинской группы: учебн. пособие / Ю. А. Гордеев, Т. Г. Половова. – Ульяновск: УИПКПРО, 2006. – 199 с. **6. Дутчак М.** Методологічні засади організації фізичного виховання в навчальних закладах України / М. Дутчак, С. Трачук // Фізична активність, здоров'я і

спорт. – 2012. – № 2 (8). – С. 11–16. **7. Закон** України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» та інших законодавчих актів України», 17 листопада 2009 року, № 1724 – VI. **8. Залетаев И. П.** Организация и проведение занятий с учащимися специальной медицинской группы / И. П. Залетаев //Физическая культура в школе. – 2005. – № 5. – С. 11–17. **9. Іванова Л. І.** Фізичне виховання учнів з відхиленнями у стані здоров'я: Метод. посібник. / Л. І. Іванова. – К. : Літера ЛТД, 2012. – 320 с. **10. Про заходи** щодо вдосконалення роботи з фізичного виховання та зберігання здоров'я школярів в навчальних закладах України. Наказ МОН України № 956 від 22.10.2008 р. **11. Про невідкладні заходи** щодо збереження здоров'я учнів під час проведення занять з фізичної культури, захисту Вітчизни та позакласних спортивно-масових заходів. Наказ МОН України № 1008 від 06.11.2008 р. **12. Про забезпечення** медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. Наказ МОН України № 518/674 від 20.07.2009 р. **13. Фізична** культура для спеціальної медичної групи X-XI класів загальноосвітньої школи : програма / Укл. Ф. Ф. Бондарев, М. С. Дубовіс, В. В. Снігур. – К.: ІЗМН, 1997. – 52 с. **14. Belser E.G. Jr., McIntyre L.** A model for coordinating school health promotion programs // J. Sch. Hlth. 1994, May.–№ 5. – P. 196-200. **15. Falcetti D., Kovel A.** How oneschool-based clinics meeting the challenge of adolescent health care // J. Am. Acad / Nurse Pract. 1994, Aug. – №8. – P. 363–368.

Школа О. М., Аксьонов Д. В., Аксьонов В. В., Сичов Д. В.
Розробка навчальної програми з фізичної культури для учнів та студентів, за станом здоров'я віднесених до спеціальних медичних груп

Мета: вивчити стан проблеми та нові підходи до організації навчальної роботи з учнями чи студентами спеціальної медичної групи. Метою дослідження є: виявлення основних протиріч у вирішенні, обґрунтування провідних особливостей спеціальної медичної групи учнів та студентів; розроблена на основі цілей та завдань кожного етапу навчання; вибір основних модулів змісту навчального матеріалу.

Результати: було встановлено, що вибір змісту навчального матеріалу для спеціальних груп здоров'я є емпіричним за своєю природою, а скоріше копіює існуючу навчальну програму з фізичної культури для здорових дітей, що свідчить про зниження навантаження на студентів і учнів та виключення складних елементів. Немає певної системи оцінювання навчальних досягнень.

Ключові слова: освіта, учні, студенти, спеціальна медична група, навчальна програма.

**Школа Е. Н., Аксенов Д. В., Аксенов В. В., Сычов Д. В.
Разработка учебной программы по физической культуре для
учеников и студентов, по состоянию здоровья отнесенных к
специальной медицинской группе**

Цель: изучить состояние проблемы и обосновать новые подходы к организации учебной работы со студентами специальной медицинской группы в средних школах. Цели исследования: выявление основных противоречий в решении, обоснование ведущих особенностей специальной медицинской группы в начальных, средних и средних школах; разработанные на основе целей и задач каждого этапа обучения; выбор основных модулей содержания учебных материалов. Результаты: было установлено, что выбор содержания учебного материала для специальных групп здоровья носит эмпирический характер, а скорее копирует существующую учебную программу по физической культуре для здоровых детей, что указывает на снижение нагрузки на учащихся и исключение сложных элементов, Нет системы оценки образовательных достижений учащихся.

Ключевые слова: образование, ученики, студенты, специальная медицинская группа, учебная программа.

**Shkola E., Aksenov D., Aksenov V., Sychov D. Development of a
Curriculum for Physical Education for Pupils and Students, for Health
Reasons Related to a Special Medical Group**

Purpose: to examine the state of the problem and to justify new approaches to the organization of educational work with students of special medical group in secondary schools. The objectives of the study are: identification of the main contradictions in the solution, justification of the leading features of special medical group in primary, secondary and high schools; elaborated on the basis of the goals and objectives of each stage of training; selection of core modules the content of educational material. Results: it was found that the selection of content of educational material for special health groups is empirical in nature, but rather copying the existing curriculum on physical culture for healthy children, indicating a decrease in the load on students and on the exclusion of complex elements. Conclusions: on the basis of analysis of modern approaches to training of students of special medical group and taking into account biomedical and didactic aspects determine the leading features of each stage of training specified the main goals and objectives of the educational process, grounded different types of physical activity of students based on diagnosis of disease and needs of students of different ages, a system of assessment of educational achievements of students.

Key words: education, students, special medical group, training program, goals, objectives, training module.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2018 р.

Прийнято до друку 25.05.2018 р.

Рецензент – д. п. н., доц. Бабич В. І.